GRADSKA BIBLIOTEKA
„JURAJ ŠIŽGORIĆ"
ŠIBENIK
NAUČNI ODSJEK

Narodna

Tribuna

POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVU. MALI OGLASNIK 20 RIJEČI DIN. 3.50 OGLASI PO SNIŽ. TARIFI. — Priopćeno po retku D 10

IZLAZI REDOVITO SVAKI UTORAK I PETAK U JUTRO
Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin - Šibenik
Telefon interurban za upravu i tiskaru broj 47

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1,50
PRETPLATA MJESEČNO: 10 DINARA
INOSTR. TROMJES. D 45. - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

GODINA II | ŠIBENIK, 7 AUGUSTA 1934 | BROJ 112

Razne vijesti

Oko 100.000 osoba zajedno sa Sokolima stiglo je u Zagreb i prisustvovalo je sokolskim jubilarnim svečanostima.

Grad Zagreb dobio je počasnu sokolsku plaketu, što je najveće sokolsko odlikovanje.

Pretsjednik beogradske općine Milan Petrović prisustvuje na poziv dr. Krbeka sokolskim svečanostima u Zagrebu. Petrović je gost zagrebačke općine.

Predao je 10 000 dinara zagrebačkim Sokolima kao dar beogradske općine.

Njegov. Vel. Kralj je brzojavno izrazio saučešće pukovniku Oskaru von Hidenburgu, sinu umrlog pretsjednika.

Njemački listovi računaju da će na pogrebu maršala Hindenburga prisustvovati 200.000 ljudi.

Uapšen je dr. Führer, branitelj na smrt osuđenog Dollfussovog ubojice Planele. Razlog uapšenju nije poznat.

Vazdušno-poštan. promet Jugoslavija—Juž. Amerika

Najbržu vezu između Evrope i Južne Amerike uvela je Njemačka Luft-hansa A. D. sa redovnim nedjeljnim vazdušno poštanskim saobraćajem. U Beogradu predaje se vazdušna pošta za Južnu Ameriku do svakog petka do 9 sat. Vazdušna pošta ide iz Berlina svake subote i stiže u utorak u Recife (Prenambuco) u srijedu u Rio de Janeiro, u četvrtak u Monte Video i petak u Buenos Aires. Saobraćaj se vrši sa njemačkim „Graf Zeppelinom" i ekspresnim avionima Luft-hanse, tako da jedne nedjelje leti „Graf Zeppelin" a druge avioni Lufthanse. Poštarina za pisma do 5 gr. iznosi Din. 33.- za sve Južno Američke države.

Naš turizam

Rekordan broj stranaca

Sa zadovoljstvom se konstatuje, da je broj turista i stranaca na našem Jadranu ove godine više no rekordan. Naročito je velika navala turista u Dubrovnik i najbližu okolinu, gdje je ovih dana boravila jedna grupa Amerikanaca, njih oko 800 na broju, koji su specijalnim brodom došli na naš Jadran i prave izlete po Dalmaciji. Od Sušaka pa sve do Kotora puno je stranaca, pa se računa, da je ovogodišnji rekord preko očekivanja. Isto tako veliki je broj i turista koji svojim automobilima posjećuju našu zemlju, jer su učinjene izvjesne benefi-cije i povlastice za promet stranaca sa automobilima.

SPLIT „IDEAL" SPLIT

Tvornica kapa i šešira muških i ženskih svake vrsti, po najnižoj cijeni izrađuje i popravlja najžur. bez prigovora

GUGLIELMO FERRERO

Finansijska katastrofa fašističke Italije

Dne 28 maja g. Mussolini je održao u parlamentu jedan dug govor kome Evropa nije posvetila pažnju koju on zaslužuje. U tome govoru ima dva pasusa koji treba da budu podvučeni i komentarisani, jer oni nam pružaju dokument od izvanredne važnosti.

Evo jednog od ta dva pasusa:

„Oni koji još govore o nekoj liberalnoj ekonomiji nagone me da se smijem — da se smijem ili plačem, ili oboje zajedno.

Tri četvrtine italijanske ekonomije, industrijske i poljoprivredne, na teretu su države. I kad bi hteo (a ja neću) da uvedem državni kapitalizam, što je suprotno liberalizmu, imao bih potrebne, dovoljne i objektivne uslove da to učinim".

Državni kapitalizam, to je boljševizam. Šta znači ovaj pasus? Države to je jedna riječ. Talijanska država, kao i sve druge države, nema nikakvo bogatstvo koje bi bilo njeno vlastito i sa kojim bi ona mogla pomagati i dustriju ili poljoprivredu.

Sva sredstva kojima raspolaže, država uzima od naroda u vidu poreza. Ovaj mussolinijevski tekst znači dakle da talijanska država omogućava danas život za tri četvrtine talijanske poljoprivrede i industrije pomoću subvencija i protekcija; i da ona crpi sredstva za subvencioniranje i protežiranje ovih bankrotskih privrednih grana iz onog još zdravog dijela zemlje, to jest iz one četvrtine poljoprivredne i industrijske ekonomije, koja živi od svojih proizvodjačkih snaga.

Imao sam više puta prilike da kažem, da su rat i poslijeratno doba, uključujući ovdje i fašističku upravu, konačno stavili Italiju u najtežu ekonomsku situaciju u njenoj istoriji.

Ali nikad nisam pretpostavljao da je situacija bila tako očajna kako je šef vlade prikazuje. Zaključio sam približno da je polovina zemaljskog bogatstva uništena u toku posljednjih dvadeset godina: to mi je već izgledalo jedna hiperbolična katastrofa.

Nko nije pozvaniji da poznaje bolje pravo stanje talijanske ekonomije nego pretsjednik vlade; a nije moguće da je on pretjerivao govoreći tako pesimistički u parlamentu. To je totalna propast.

Italija je pojela tri četvrtine svoga kapitala i živi od jedne četvrtine koja joj je ostala. Nije teško predvidjeti da će ona i nju pojesti za nekoliko godina. Ona liči na bolesnika koji diše samo polovinom pluća.

Šta je uzrok toj nesreći? „Opšta kriza", odgovara u svome govoru g. Mussolini. Ali kriza je jedna neodredjena riječ, koju treba precizirati. Propast Italije je samo jedan neobično težak slučaj bolesti koja je zajednička skoro svima državama i koja je izazvala opštu krizu:

Strahovito rasipanje privrednog bogatstva, koje je izazvano ratovima i revolucijama, koji već četvrt vijeka uznemiruju našu planetu. Cijeli svijet već dvadeset godina živi od svoga kapitala;

Italija je učinila kao i ostali svijet, ali ona je dublje zagrizla svoj kapital, jer ona je, po riječima šefa vlade, već pojela za tri četvrtine.

Zaključak koji se nameće je očevidan. Moje je mišljenje ovo: da Italija nije izvršila državni udar 1922 i 1925, već da je zadržala režim u kome bi još imala jednu relativnu slobodu diskusije i izvjesnu kontrolu, rasipanje bogatstva bilo bi manje. Ali ovo se gledište može diskutovati. Ono što je naprotiv nesumnjivo, to je da je čak i stari režim nastavio bez ikakvog poboljšanja, raspikućstvo ne bi bilo veće nego što je bilo. Teško je zamisliti jedan režim koji bi mogao ići dalje nego što je totalna ruina pred kojom se nalazi sada fašistička vlada. Zašto je onda izvršena revolucija 1922, kad rezultat treba da bude isti?

Jedna diktatura bila bi opravdana, ako bi ona poslije rata mogla spasiti zemlju od propasti. Izjava šefa fašističke vlade dokazuje da u najpovoljnijoj pretpostavci za fašistički režim državni udari od 1922 i 1925 nisu poslužili ničemu. Propast kojoj je išao u susret režim prije 1922, ipak se dogodila.

Drugi pasus Mussolinijeva govora je slijedeći:

Ja vjerujem da treba otjerati iz glave misao da se doba prosperiteta može opet vratiti: prosperitet koji je postao ideal života, kao da ljudi nemaju drugog posla nego da nagomilavaju novac. Mi vjerojatno idemo k jednom čovječanstvu koje će biti nivelisano na jednom nižem planu. Ne treba se zbog toga alarmirati. To novo čovječanstvo moći će biti veoma jako, sposobno za asketizam i herojizam koji mi ne možemo čak ni zamisliti u ovom trenutku".

Ja vjerujem da ima istine u ovim mislima. Vjerojatno je da će svijet upoznati doba mršavih krava. Isto tako, nesumnjivo je da će ljudi moći učiniti velike stvari i u jednom dobu siromaštva. Ali oni neće moći održavati jednu političku organizaciju koja po obimu i po troškovima postaje sve veća. Dakle, cjelokupna fašistička politika teži jednom rapidnom razvijanju funkcije, prihtjeva i moći države. Govor koji analiziramo je dokaz za to.

Treba samo pročitati ono što je rečeno o vojnim izdacima, koji su udvostručeni u poredjenju sa predratnim periodom. Kako može jedna zemlja, čije je bogatstvo smanjeno za tri četvrtine, omogućiti život jednoj državi koja troši više nego duplo za civilne potrebe i za vojsku? Jedno doba asketizma ne može se pomiriti sa jednom luksuznom državom. I kako će se moći jedno stanovništvo, koje je u sve većoj bijedi, a da se ne vrati u stanje varvarstva?

Rat i poslijeratno doba, podrazumijevajući tu i fašističku upravu, potpuno su ruinirali Italiju.

Italija se nalazi u jednoj situaciji iz koje — izuzev nekog čuda — ne vidi se kako može izaći a da ne uništi potpuno sadašnju političku organizaciju i da ne izloži strašnim žrtvama jednu ili dvije generacije. Mi smo danas primorani da ovu jedinstvenu situaciju u istoriji konstatujemo jednom službenom izjavom samog šefa vlade.

Zbog toga bi svijet trebalo da se riješi da najzad malo ozbiljnije prouči ono što se dešava na Apeninskom poluostrvu, ako želi da zna kuda ide. Bolest koja je dovela Italiju u jednu tako ozbiljnu situaciju je opšta; sve države pate od nje, samo u različitom stepenu; krize koje će Italija pretrpiti iste su koje će proći mnoge države ako ne uspiju da bolje nego Italija reagiraju protiv kobnih sila koje već sada počinju da ih pritiskuju.

Zbog toga bih preporučio da se pročita knjižica „Italia" koju je Egidio Reale objavio u Parizu. To je sa „Korporativnom Ekonomijom" od g. Rozenštoka Franka jedna od rijetkih publikacija o Italiji u toku posljednjih godina i od koje čovjek kad je pročita može imati koristi. Reale, koji je eminentni novinar, pripada eliti emigracije koja živi u Švajcarskoj. On poznaje dobro svoju zemlju i njene patnje. I on ima dosta pronicljivosti i patriotizma da ih može proučiti i izložiti, a da ne podlegne uticaju svojih osjećanja, koja su u ostalom legitimna.

POZOR!

posjetiocima Zlarina

Dajem na znanje cij. posjetiocima da sam otvorio na pristaništu novi Buffet

Snabdjeven je prvoklasnim jelima pićama. UJENE NAJUMJERENIJE

Preporuča se **Poturica Ante**

Dr. Jos. A. TOMŠIČ, advokat u Ljubljani

Dvanaesti čas

Neki predlozi za sanaciju našeg novčarstva — Ukidanje kamata za stare dugove i uloge

Uvaženi „Jug. Lloyd" u jednom od svojih zadnjih brojeva donio je slijedeći članak koji radi svoje interesantnosti donosimo u cjelosti.

Mi smo već donijeli veći broj članaka i prijedloga u pogledu sanacije našeg novčarstva. Dosljedni u svojoj nepristranosti donosimo i ovo mišljenje, a naravno da ć mo dati mjesta i drugim mišljenjima, jer se radi o presudnim ekonomskim problemima, koje treba svestrano raspraviti.

Savjetodavni odbor za bankarstvo radi punom parom na tom, da se k lanjskoj novembarskoj uredbi o sanaciji novčanih zavoda izda dodatna uredba, koja bi dalajim konkretnim odredbama stvarno omogućila sanaciju novčanih zavoda. Namjeravana **nova dodatna uredba treba prije svega da dozvoli izdašno sniženje kamatnih stopa na štedne uloge i omogući prisilnu pretvorbu štednih uloga u dionice.** Kako je ova pretvorba štednih uloga u dionice veoma nepopularna, poznato je iz mnogih članaka, ali samo sa stanovišta dosadašnjih dioničara.

Meni se čini, da je potrebno i sa stanovišta ulagača zauzeti stav protiv namjeravane pretvorbe štednih uloga u dionice. Ulagači se danas ne nalaze u zavidnom položaju, ali mimo nade u bolja vremena imaju ulagači mogućnost, da prodaju svoje štedne uloge za gotovinu i uz gubitak od 30 do 40 posto. Ako su naše uložne knjižice, koje se na slobodnom tržištu plaćaju i traže još sa 60 do 70 posto, pretvore u dionice, onda za te dionice nećemo za sigurno dobiti kroz v še godina nikakovih kamata, a ni dionice se neće moći u dogledno vrijeme prodavati ni za 10 posto njihove vrijednosti. U doba najbolje konjunkture kotirale su na pr. dionice Ljubljanske Kreditne banke 20 do 30 posto ispod nominale, dok danas više i ne kotiraju, jer ne bi našle kupca. Koliko bi kotirale dionice emitirane s pretvorbom bankovnih uložaka u dionice, lako je izračunati bez olovke i papira i bez točnijeg poznavanja bančinih sumnjivih dužnika.

Sanacija novčanih zavoda na ovaj način **ne bi bila nikakova sanacija, jer bi značila posvemašnju propast uloga** radi razvodnjavanja pretvorenih dionica. Dosadašnje nepovjerenje u novčane zavode porasla bi još više.

Po našem mišljenju **potrebno je na svaki način likvidirati prošlost**, a za buduće djelovanje novčanih zavoda treba stvoriti novu podlogu, koja bi trebala da oživi povjerenje u njih. U svrhu sticanja novog povjerenja bili su stavljeni razni prijedlozi i s njima se danas nećemo baviti.

Prvi preduvjet i stup za novo povjerenje mora bi počivati na tom, **da povjerenje dosadašnjih ulagača ne bude razbijeno da im se dakle ne otme njihovo novčano potraživanje zamjenom za slabe papirnate dionice.**

Ulagači su na sve prije pripravni nego na takav način sanaclje novčanih zavoda na njihovoj kož . Pripravni su radije odreći se svakih kamata. S obzirom na krizu **ulagači su pripravni da pristanu na višegodišnje otplaćivanje njihovih uloga, ali nikako i nikada ne mogu pristati na njihovo obezvrijeđenje koje bi nastalo pretvorbom uloga u dionice.**

Mjerodavni krugovi bi morali u pogledu novih sanacionih uredaba saslušati također i pretstavnike ulagača. Bez sudjelovanja ulagača na nikakav način nije moguća nikakova sanacija nijednog novčanog zavoda, nego bi značila svojevoljni postupak bez sporazuma s ulagačima i konačno propast dotičnih uloga. Koji bi im ulagač još povjerio svoj ulog, kada bi njihovi dosadašnji ulagači bili prevareni na tako samovoljni način.

Uopće smatramo, da **rješavanje pitanja našeg novčarstva nije pravilno usmjereno s obzirom na činjenicu da se ono smatra istovjetnim sa sanacijom novčanih zavoda.**

Vlada je izdala g. 1932 uredbu o zaštiti poljoprivrednika pa su novčani zavodi počeli jaukati da je ova uredba prouzročila njihovu imobilizaciju. Ministarstvo poljoprivrede je tada sakupilo podatke o visini dugova poljoprivrednika i konstatovalo je, da cjelokupno zaduženje seljaka kod novčanih zavoda iznosi cca 3700 miliona dinara uračunav ovamo i zaduženje od 700 miliona dinara kod Državne hipotekarne banke i privilegovane agrarne banke. Prema tome je zaduženje kod privatnih banaka i zadruga bilo u svemu 3000 miliona dinara. Istovremeno su dugovi seljaka kod privatnika iznosili okruglo 2700 miliona dinara.

Kako je zagrebačka „Privreda" nedavno objavila, iznosila su vlastita sredstva samo dioničkih novčanih zavoda (bez zadružnih) cca 3700 milijuna dinara. Iz toga slijedi, **da novčani zavodi nemaju u seljačkim zajmovima investirana niti sva svoja vlastita sredstva,** jer dugovi seljaka kod novčanih zavoda iznose, kako smo rekli samo 3000 milijuna dinara. Kako takozvana vlastita sredstva novčanih zavoda sačinjavaju njihovu dioničku glavnicu i rezerve, to je jasno, **da uzakonjena zaštita poljoprivrednika nije mogla prouzročiti njihovu imobilnost nego su istu prouzročili sigurno neki drugi razlozi.**

U tom pogledu iznosi statistika zagrebačke „Privrede" da dugovi naših industrijskih dioničkih društava čine ukupno 6.200 milijuna dinara, dakle dva puta toliko koliko seljački dugovi. Da su ti dugovi napravljeni kod novčanih zavoda, van svake je sumnje. **Naši novčani zavodi krediterali su dakle poljoprivredi 3.000 milijuna dinara industriji 6.200 milijuna dinara, trgovini obrtu i privatnicima daljnjih 3.000 milijuna dinara.**

Novčana sa kriza koja nas ne smije ni u kom slučaju rješavati samo sa stanovništva novčanih zavoda, koji imaju potraživanja prema zaštićenim seljacima samo u iznosu od 3.000 milijuna dinara, a prema nezaštićenim drugim dužnicima potraživanja u iznosu od 9 milijarda dinara. **Novčani zavodi su prema tome u stanju da od nezaštićenih dužnika, poglavito od industrije, istjeraju oko 9 milijarda dinara,** a svoja vlastita sredstva imali b osigurana postepenim otplatama od strane seljaka.

Imobilizacija novčanih zavoda nije dakle posljedica isključivo zaštite poljoprivrednika nego je uglavnom posljedica imobilizacije industrije i trgovine.

Industrijska dionička društva imaju oko 6200 milijuna dinara dugova, a potraživanja samo oko 3000 milijuna dinara.

Novčani zavodi su dužni ulagačima oko 10 milijarda dinara a potražuju od seljaka 3 milijarde dinara i od industrijskih društava preko 6 milijarda dinara.

Usljed zaštite poljoprivrednika postalo je imobilno oko 5.700 milijuna dinara, koliko iznose seljački dugovi uopće. **Raznim zaštitnim i sanacijskim uredbama u korist novčanih zavoda postali su imobilnima daljnih 10 milijarda dinara plasiranih kod novčanih zavoda,** a nezaštićena bi ostala industrija za svojih 6 milijarda dinara dugova. Ona dakle neka likvidira i neka dade sredstva novčanim zavodima da ovi mogu oslahnuti. To bi značilo propast naše industrije a time i propast naše cijele privrede.

Uzakonjena zaštita poljoprivrednika i namjeravana sanacija novčanih zavoda usljed toga dakle nikako ne bi mogla odstraniti posljedice krize, jer su sve to odredbe koje ne obuhvataju cijelo gospodarstvo i koje donose problematične koristi samo jednoj grani privrede na štetu druge. To nebi bio izlaz iz krize. Ozdravljenje privrede se mora sprovesti na taj način, **da cijela privreda ima istovremeno koristi od sanacionih odredaba,** pa bi trebalo u sanacionim odredbama obuhvatiti cjelokupnu privredu.

Kada smo uvjereni da je prezaduženost glavni uzrok nezdravih privrednih prilika kod nas onda je **potrebno ovu preduženost postepeno smanjiti.** Stoga smo mišljenja, da se opće ozdravljenje naše cjelokupne privrede može provesti, ako likvidiramo prošlost tako, **da za 10 godina ukinemo svako aktivno i pasivno ukamaćenje, a dužnici da u ovih desetak godina u jednakim godišnjim obrocima poisplate svoje dugove novčanim zavodima i privatnicima. Razumije se, da bi na isti način i novčani zavodi morali u deset godina isplatiti svojim dosadanjim ulagačima nji-**

Reklama bez reklame

Mi Šibenčani spavamo — jednolično i mirno spavamo već odavna — i nema nade da ćemo se skoro probuditi.

Spavaju naše ustanove — spavaju naša društa (čast izuzecima!) — spavaju naši intelektualci — jednom riječju svi! Jedino, često kao kroz san — skočimo, vičemo — larmamo i pravimo svakojake bedastoće. Imamo osobitu maniju kritikovanja i ističemo se nemogućnostima. — Rezultat svega toga je — općeniti vrlo niski nivo našega grada!

Gornja konstatacija nije nikako nova Iznesena je i pred kratko vrijeme u Zgb. „Novostima". Još nismo ni nju zaboravili — eto nam druge sličice o našem gradu.

Zagrebački *„Sportski List"* u svom posljednjem broju pod naslovom *„Sportske prilike u Šibeniku"*, sa potpisom „Pl" donosi interesantne konstatacije. Konstatacije stare, gotovo otrcane, ali interesantne i vredne, jer za njih još ne znaju oni kojih se tiče! Sa namjerom da dotični dođu do saznanja o istima, osvrnućemo se na gornji članak i neke njegove pasuse.

U spomenutom članku ističe se u prvom redu naša „Krka" o kojoj se piše veoma lijepo, i ako ne baš stručno! — Tačna je tvrdnja: *„upravo je blamaža, da grad na moru, kao Šibenik nema plivačkog ni jedrilačkog društva"*.

Prelazi se na nogomet! Riječ je naravno o „Osvitu" u početku veoma pohvalna. Dalje slijedi ovo: *„... pomladak što je najjače silno nediciplinovan, a stariji igrači uz to utvarani, što koči još veći i brži napredak kluba. Krivnju za to snose uglavnom pojedini članovi uprave, a i cijela uprava, pošto je previše nedosljedna svojim odlukama oko discipline."* Da je ovo najtačnije i najžalosnije, ali i najkarakterističnije za nas — u to neće sumnjati nijedan objektivan građanin našega grada.

Dalje se u članku kaže: *„... bez stroge discipline neće biti ni napretka, a naročito ne trajnog napretka."* Ovo je već odavna svugdje i svakome jasno, samo nije onim našim ljudima, koji su uvjereni u svoje sposobnosti oko vodstva društva, i ako je otvoreno pitanje dali im je jasan pojam „društvo", i čemu ono služi!!

Spomenuti članak u daljem mnogo se bavi bivšim trenerom „Osvita", pa iz toga izgleda, kao da je taj čovjek ovdje na spotskom polju učinio čuda! Radi toga opet ćemo podvući, nestručnu spremu inače odvažnog pisca gore navedenog članka.

Članak završava ovako: *„Cijeli šibenski šport napredovao bi mnogo više, ali uslijed pomanjkanja stručnih i agilnih ljudi, koji imadu smisla za organizaciju, stoji na ovoj diletanskoj visini. Uvjereni smo da bi i sam grad mnogo na tome dobio kada bi se naše sportske prilike poboljšale i digle, te bi i općina mogla pokazati više smisla za sport, te ga u granicama mogućnosti podupriječi."* — Iz ovoga tačno je to da stručnih ljudi nema, ali agilnih ima, samo je njihova agilnost usko vezana sa ličnim interesom i zato je pogubna. Ne možemo se složiti sa gornjom tvrdnjom da cijeli šibenski sport stoji na diletanskoj visini — jer je naše veslanje odmaklo daleko od diletantizma. Ostali sportovi i ne stoje na nikakvoj visini" — jer diletantizam je ispod nje — a takvi će ostati uvijek — u koliko „stanje" ostane nepromjenjeno.

Na koncu nepotrebno je predbacivati općini da treba da pokaže više smisla, jer ona ga u granicama svojih jadnih mogućnosti pokazuje za zaslužni naš veslački šport, a što se ostalih športova tiče, drži se one „pomozi si sam, pa ću ti i ja pomoći".

Pročitaćete ovo — naravno polubudni — i nastavićete sa spavanjem....!

Želim dakle „laku noć"!

Šibenik je i bez reklame — „dobro" reklamiran!!!

Bidite dakle mirni! L.

JADRANSKA PLOVIDBA D. D.
— Opravništvo Šibenik —
priređuje svake Srijede i Subote
„Noći na moru"
Glazba, ples i buffet na brodu
Cijena Din. 5.-

GRADSKE VIJESTI

„JADRIJA" JE UREDILA NA SVOJ AČUN lijepe reklame sa slikama, zni red i cijene, koje će se podije na parobrode „Kumanovo", „Kara rđe" i „Jugoslavija", tako da će anci biti dobro informirani o mo ćnosti kupanja, koja im se pruža u beniku na lijepoj „Jadriji".

Isto bi tako mogle autogaraže, ili ugi za to pozvani faktori, da stave klamu sa slikama i voznim cijena a za slapove „Krke", Roški slap itd. Pobudimo malo interesa među tu te za naše i okolne prirodne ljepo pa ćemo se čuditi, kako Šibenik toga nikad neće imati štete . . ! gledajmo se u druga mjesta!

PUTOVANJA AUTOKAROM KROZ RANCUSKU, priređuje Jug. turning ub po pokroviteljstvom „Comité Fran Orient" Paris, u međuvrijemenu od 3-29 augusta 1934. g.

Polazak je iz Ljubljane, a onda će svraćati između ostalog i u ove adove: Zürich, Borel, Strasburg, ancy, Paris, Fontainebleau, Dijon i d., a zatim preko Milana, Venecije Trsta natrag.

Cijena putovanju Din. 7.380.- (I kl. ljeznicom), Din. 6.450.- (II klasa že eznicom).

Prijave se primaju do zaključno 3 ugusta kod mjesnog povjereništva ug. Turnig-klub (g. J. Jadronja) Si enik.

DENTISTA MARIJA SMOLČIĆ se povratila, radi i prima redovito.

U ZGRADI NABAVLJAČKE ZAD UGE državnih službenika otvoren je ov Radio salon Philipps g. Babića. alon raspolaže sa najmodernijim ra io aparatima svjetske marke Phi pps, kao i djelovima za iste.

VESELE VEČERI — VEDRE U JETNOSTI U BIOGRADU. Ovih da a biće na prolasku kroz naš grad oznati umjetnici g. Vlaho Paljetak ospodin i gospođa Dubajić i gosp. ilin Šepac, koji idu u Biograd n-m, dje će u subotu 11 t. mj. održati oncerat „Vesele večeri — Vedre u jetnosti."

udite pretplatnici „Nar. Tribune"

ove uloge bez daljnjih novih ka ata.

Novčani bi zavodi mogli prigovoriti, a oni ne bi imali ćime pokrivati svo režije. Ali režije će biti minimalne r s ukidanjem kamata starih uloga i otraživanja otpada 90 posto poslo nja, a povrh toga mogli bi zavodi ko pokrivati svoje režije i prihodi a iz novih uloga, koji bi se narav o i dalje ukamaćivali. Novčanim bi zavodima eventualno mogli odo riti 1 posto kamata za njihova po aživanja pa bi to bilo više nego do a za pokriće njihove režije.

Ulagači bi drage volje otpustili ka ate, jer u nekim drugim državama agači moraju šta više plaćati pri bjbe novčanim zavodima za štedne oge i ne dobivaju nikakovih kama

Ukinuće ukamaćivanja trebalo bi važi za sve dosadašnje dugove ljaka, industrijskih poduzeća, za ban vne uloge i uopće sve dugove. Isto ko bi imala da važi za sve povla ca otplate dugova u deset godina jednakim obrocima. Sigurno je da na taj način naša cjelokupna pri eda bez velikih žrtava ojačala, a včana bi kriza brzo nestala.

Naša veslačka reprezentacija otputovala u Lucern.

U petak noću otputovala je naša veslačka reprezentacija na evropske šampionate u Lucern. Na parobrodu „Kumanovo" nijesu se našli svi raprezentanti, jer su članovi splitskog „Gusara" iz nepoznatih razloga otputovali dan prije. Mora se istaći da bez obzira na razloge nije nimalo lijepo, da naša državna reprezentacija putuje u svijet rascjepkana. Ne vjerujemo da su opravdani razlozi prisilili spitskog „Gusara" da otputuje van sastava reprezentacije, kad se je radilo samo o jednom danu razlike u putovanju.

Na obali prije odlaska „Krkaša" bilo je veoma živo, i ako je bilo već skoro pola noći. Najvjerniji „Krkaši" došli su da pozdrave svoje raprezentante.

„Krkaška" pjesma čula se je više puta. Jedna grupa uspjela je da ju otjeva vrlo lijepo.. druga je zapela „u visini", pa da to popravi, raspalila je „Zdravo - zdravo - zdravo" — — za zaslužnog presjednika Dr. Dominisa...

— za vrijednog vodju ing. Despota....

— za raprezentante osmerca i za skifistu Stipanovića iz Smederevа.

Ove pozdrave spomenuta grupa izvela je veoma uspješno predvođena svojim vođom, najstrastvenijim kibicom „Krke" „Buvom".

Bilo je veoma veselo i živo!

Veslači su bili naročito raspoloženi — što nam daje velike nade!

Vodstvo pouzdano i mirno!

Samo je skifista Stipanović imao sto muka sa prije sp menutim „Buvom" jer je isti neprestano molio jednu spomen kartu iz Lucerna. Na koncu je simpatični Smederevac obećao udovoljiti molbi vatrenog kibica, ali traži od gosp. „Buve" vizitkartu radi tačne adrese...

„Buva" se našao u neprilici...

Međutim je brod lagano odmicao od obale uz srdačne pozdrave prijatelja i veselu pjesmu raprezentanata. L.

GRGO ČULAR ispitani majstor
ŠIBENIK
Proizvodnja vjenaca i buketa iz prirodnog cvijeća, te izradjivanje vještačkog cvijeća. - Prodaja raznog naravnog i umjetnog cvijeća.
IZRADBA BRZA, SOLIDNA I MODERNA. CIJENE UMJERENE.
Narudžbe se primaju u ul. Kr. Tomislava 52. i cesta 12 Lipnja 493.

Rezolucija Jug. Nac. Stranke

Šibenik, 2 VIII 1934.

Potpisani delegati svih mjesnih organizacija na području općine Šibenik, sakupljeni na zajedničkom sastanku dana 2.8.34. primivši na znanje izvještaj vodstva sreske i mjesne organizacije Jug. Nac. Stranke u Šibeniku, a u svrhu što uspješnijeg organizovanja rada u narodu obzirom na predstojeće općinske izbore, jednoglasno prihvaćaju slijedeću

REZOLUCIJU

1. Izražuje se potpuno povjerenje koliko centralnom vodstvu u Beogradu i vodstvu banovinskom u Splitu, toliko stranačkom vodstvu u Šibeniku, odobravajući u cijelini njihov rad na jačanju i učvršćivanju stranačke ideologije u narodu, te ponovno naglašavamo, da se u svakom pogledu pokoravamo stranačkoj disciplini.

2. Razmotrivši posebice dosadašnji rad stranke na području općine Šibenik i uočivši sve okolnosti, koje su pogodovale kão i one koje su prije čile uspješan rad na tom području, smatramo apsolutno nužnim, a posebno obzirom na predstojeće općinske izbore, da se upražnjeno mjesto općinskog načelnika popuni odmah jednim takvim licem, koje će imati potpuno povjerenje stranke i koje će svojim stručnim i općim kvalifikacijama moći i htjeti na zadovoljstvo stranke i na dobro Šibenika, da vodi općinske poslove.

3 Konstatira se da u redovima partije koja se afirmirala u svim narodnim slojevima ima dovoljno ljudi, koji po ličnim moralnim i stručnim kvalitetama mogu da dolično odgovaraju i pokriju svaki položaj u našem javnom životu.

Ne odobrava se stvaranje kompromisa sa kojekakvim bezbojnim grupama pod firmom tobožnjeg uspješnijeg vodjenja čiste komunalne politike, iza kojih se grupa redovito krije klikaški rad i sitničava lična politika, a uvijek i u svakom slučaju idejni protivnici Jug. Nac. Stranke.

4. Tražimo od presjednika Mjesne i Sreske organizacije u Šibeniku, da postupa odgovarajuće gornjim smjernicama i zahtjevima, te pouzdavajući se potpuno u njihovo uspješno provodjenje tih zahtjeva, dajemo im unapred najšira ovlaštenja i svoje potpuno povjerenje, kako bi naša pobjeda na slijedećim izborima bila što uvjerljivija i iznad svake dvojbe.

Nezgoda ujemačkog motocikliste

Albisu Poschu trgovcu iz Knitefelda (Austrija) koji je sa svojom ženom putovao na motociklu, desila se nezgoda, da je kod Konjevrata naletio u punoj brzini na jedno dijete, koje je bilo na putu. Dijete je teško povrijeđeno i odmah je upućeno u Banovinsku bolnicu u Šibeniku, dok je gospođa Poschu lakše povrijeđena. Vodi se istraga da se utvrdi do koga je krivica.

GĐA GROFICA SOFIJA PINYNSKA operna primadona iz Varšave nalazi se u Šibeniku na prolasku iz Beograda za Split i Dubrovnik. Nadamo se da će se naći načina kako bi ova glasovita umjetnica, n. pr. pomoću poznatog požrtvovanja g. vlasnika Hotela Krke, mogla i kod nas prirediti koji koncerat.

U NEDJELJU JE BILA U NAŠ GRAD jedna grupa turista od 8 Čeha. Časi su došli iz Splita, i pošto su razgledali Šibenik i slapove Krke produžili su za Plitvice.

ZA PK. STJEP. RADIĆA, štovatelji priređuju sutra u 11 sati zadušnice za pokoj njegove duše.

700 GOD. PROGLAŠENJA SV. DOMINIKA proslavljena je na dostojni način u tamošnjoj crkvi Samostana Sv. Dominika. Preuzv. biskup Dr. Mileta održao je pontifikal.

Zamoljeni od niže potpisanih uvrštavamo.

Predizborni razgovori u Šibeniku.

Pozivom na članak otiskan u broju 113 Jadranskog Dnevnika od 1. 8. 34. pod gornjim naslovom, u kojem se pisac gosp. Mj. (Miho Jerinić), iznašajuć svoje nestvarne i tendenciozne u pogledu pojedinih kandidatskih lista za slijedeće općinske izbore, — dodiruje naša imena u vezi sa izmišljotinom (a njegovom željom) da među vodećim krugovima u Jug. Nac. Stranci u Šibeniku postoji oprečnost mišljenja u tom pravcu, sl bodni smo dati javnosti na znanje slijeće:

1. U vodstvu Jugoslavenske Nacijonalne Stranke u Šibeniku nije uopće do sada došlo u pretres pitanje općinskih izbora, a još manje pitanje sastava izborne kandidatske liste.

2 Potpisani nijesu nikada i nikome izrazili mišljenje, koje bi smjeralo na to, da se sastav kandidatske liste za gradske izbore postavi na nepolitičku bazu ili da bi bili voljni kooperirati sa kojom grupom ili licima, koji nebi bili članovi Jugoslavenske Nacijonalne Stranke.

3 Ističe se naročito, da u vodstvu Jug. Nac. Stranke u Šibeniku ne postoji nikakva rascjepkanost ili različitost mišljenja, a u koliko pitanje općinskih izbora i izbornih kandidata bude moralo doći na pretres pred partijski forum, potpisani su spremni, da se pokore odluci istoga i vodstvu stranke, te su daleko od svake kombinacije kooperiranja sa ljudima ili skupinama izvan krugova Jugoslavenske Nacijonalne Stranke.

Sunara Dume, trg.: podpred. mj. odbora i član Sres. odbora J.N.S. s. r.
Grubišić Frane, trg. banski vijećnik član mj. i Sres. odbora J.N.S. s. r.
Panjkota Bogdanović Ćiro, posj. član mj. i Sreskog odbora J.N.S. s. r.
Sunara Pere, posj.: član mj. odbora Jug. Nac. Stranke s. r.

Javljamo cij. damama da smo dobili najnoviji aparat za
trajnu ondulaciju
6 -- mjesečno garantovanu
Ovaj aparat je prvi u Šibeniku. Farbanje, bojadisanje kao i sve ostale radnje izradjujemo odlično. Cijeli rad traje samo 2 sata. — Cijena je sve skupa samo 80—100 D.
Frizerski salon LAURIĆ - Sibenik

Inž. BRATUŽ E. J.

Istorijski razvitak lovnog prava

(nastavak) 3.

Kako je narod i dalje težio za slobodom lova i tu težnju često i ostvario, regulisano je lovno pravo ponovo dekretom od 1729 i kasnije zakonom od 1802. U to doba su se međutim u Evropi već osjetili prvi zraci građanske slobode, koji su zasijali iza francuske revolucije. Rešenje agrarnih odnošaja nije se moglo dugo odgađati iza krvave revolucije 1848, u kojoj je dokinuta tlaka i druge urbanske obveze, dolazi patent 1857 koji propisuje otkup servitutnih prava u civilnoj Hrvatskoj. Izlučuju se šume zemljišnih zajednica iz vlastelinskih, a kad je 1871 razvojačena vojna krajina, obrazovane su šume imovnih općina. Jedno i drugo važno je za lovno pravo, jer od sada vlastelini na svojim imanjima i u svojim šumama mogli su nesmetano uzgajati divljač, što su oni u punoj mjeri iskoristili. Te šume i imanja bile su glavni rasadnici divljači u Hrvatskoj i Slavoniji baš kao i prostrane slavonske državne šume, u kojima se iza izlučenja servitutnih prava počela divljač mirnije razvijati. Lovni zakon od 1870 god. koji je potpuno i bez ikakve oštete dokinuo regalno pravo lova, u velikoj je mjeri pomogao ovo nastojanje oko unapređenje lovarstva, a još više kasnije zakon od 1893. g.

Sličan razvitak lovnog prava pokazuje i Vojvodina, za koju važi mađarski zakon o lovu od 1883, koji je na isti način dokinuo predašnje regalno pravo lova i vezano pravo lova uz zemljišno vlasništvo.

Srbija. U staro doba Srbija je bila puna divljači svake vrste. Bila je područje razuih vrsti divljači, kako tvrde savremenici iz XIV vijeka. Tako piše Guillaume Adam (Documento armeni eus), da je kraljevina Raška pravo blago, bogata žitom, vinom, uljem i mesom, zemlja kroz koju protiču izvorske vode i rijeke, ukrašenim gustim šumama, livadama i planinama, puna divljači svake vrste. Zato nije čudo da su vladar i plemstvo poput svojih istovremenika na zapadu smatrali lov najplemenitijem zabavom. Monah Teodozije opisuje lov na jelene hajkašima, takav lov prikazuje se na bosanskim kamenim spomenicima i to, ako je na konju, onda s kopljem, a ako pješice, lukom i strijelom. Seljaci manastira Gračanice dužni su bili loviti zečeve tri dana u godini: Najmiliji bijaše lov sokolom na prepelice, jarebice, golubove, divlje patke, čaplje, ždralove i t. d. U Srbiji pominju se kao tice lovice: jastrebovi, kragulji a najčešće sokolovi; hvatali su ih na dalmatinskim i arbanaškim krševima i sa mukom ih obučavali. U starim narodnim pjesmama razgovaraju se junaci povjerljivo sa svojim sokolovima kao sa iskrenim prijateljima. Osim toga nalazilo se uživanje u uhvaćenim i pripitomljenim životinjama, Nemanja je obdario cara Fridricha I. u Nišu (1189) morskim psima, jelenima i divljim veprovima, pa i Dubrovčani su dobivali od susjedne vlastele na poklon žive medvjede i jelene. Među dvorskim zvanjima spominje se već u XI. vijeku sokolar i psar. Pravo na lov imala je ovdje samo velika vlastela.

(nastavit će se)

Podmirite pretplatu!

BIOGRAD

Dobrotvorni koncerat

Dne 2 VIII t. g. održan je ovdje jedan od vrlo uspjelih vokalnih koncerata, u korist popravka orgulja crkve sv. Stošije, na kojem su dobrovoljnim nastupom pjevali gdja grofica Sofija Pininska operna pjevačica iz Varšave; gdja Vanda Alačević Borelli, gdja Zoe Alačević-Borelli i g. Petar Rajčeff komorni pjevač zagrebačke opere.

Koncerat je u svakom pogledu uspio. I ako je vladala nesnosna sparine, velika veranda Grand Hotela „Ilirija“ bila je ispunjena publikom.

Zahvalnost za moralni uspjeh ove priredbe ide svim gg. pjevačima koji su se dobrovoljno i vrlo rado odazvali i potpunoma oduševili publiku, te i ovaj put pružili prilike, da se nauživa glazbene umjetničke izvedbe, koja se rijetko čuje i u većim našim varošima.

Naročita pak zahvalnost ide gdji grofici Sofiji Pininskoj. Ne samo, da je njezinom inicijativom dala potstreke priredjivačkom odboru, da u opće dodje do ovog koncerta, ona je svojim nastupom rijetke umjetnice pridobla simpatije cjelokupne publike. Njezin kristalno čisti i slatki sopran koji se savršenom lakoćom prelijeva iz pianissima u fortissimo ne mjenjajući boje u najdubljim i najsitnijim tonovima, osvojio je bez razlike prisutne. Čuvstvo, osjećaj, kojim izvodi pojedine kompozicije, odraz su prave umjetnice.

Gospodje Vanda i Zoe Alačević-Borelli takodjer otpjevale su vrlo dobro sve svoje uloge. Ovo je prvi put, da je biogradska javnost imala prilike čuti njihove lijepe i zvučne glasove, pa k su potpuno stekle simpatije kod prisutnih kao prave umjetnice i ostavile vanredno dobar utisak.

Gospodin Rajčeff je javnosti već poznat kao dobar komorni tenor zagrebačke opere. On je bio vanredno dobar, i kao obično svidio se je publici otpjevavši velikom lakoćom svo dio koncerta, da je na prvi pogled svak u njemu vidio umjetnika.

Najbolji je dokaz potpunog uspjeha, što su pred punom dvoranom sv gg. pjevači bili uz buran aplauz izazivani i opetovano pjevali.

Na koncu pak prvo je g. Rajčeff bio darovan lovor vjencem sa državnom trobojkom, a zatim sve gospodje sa lijepim kitama cvijeća. Gospoda koji su doprinijeli za moralni uspjeh ovog koncerta biogradjani srdačno zahvaljuju. J.

Tijesno

U nedjelju je odigrana prijateljska nogometna utakmica između Kluba „GRAVLJAN“ i mornara Kr. brod „MOSOR“ i „TULJAN“ sa rezultatom 2:1 u korist „GRAVLJANA“. Sudio je gosp. Slade dobro.

U dojduću nedjelju održaće se i utakmica između Gravljana i „Primorca“ (Biograd n-m), za koju utakmicu naročiti interes vlada.

Širite „Narodnu Tribunu“

Opština stankov. Stankovci, srez benkovački

Broj 1949/34.

Oglas

Donosi se do sveopćeg znanja, da će se u Stankovcima, na

15 augusta ove godine,

na dan Velike Gospe, održati veliki godišnji marveni pazar, svakovrsnog stokom.

Od Opštinskog Upraviteljstva
Stankovci, 1/VIII 1934 god.
Pretsjednik opštine:
Miletić s. r.

Iz Biograda na Vir

Putne bilješke R. F. Magjera

U vrijeme socijalnih organizacija i sveopće turistike, iskreno je za požaliti sve one, koji dolaze na naš prekrasan Jadran, a da se ne zalete u unutrašnjost, pa da vide i uživaju nesamo velebnu prirodu, nego i velebnu historiju naše prošlosti, jer Dalmacija odvajkada slovi kao stjecište poezije i umjetnosti, stjecište svega, što ljudski duh krjepi i plemeni.

Ovakovim mislima sjedao sam u prijateljski auto, pa s našim sreskim A. Jelčićem i dom I. Franićem proslijedili iz Biograda put Filip Jakova, Turanja, Gračine, Murvice, Zemunika i Nina do Privlake.

Jutro je bilo kišljivo, ali ugodno pa nije nikakovo čudo, da smo se uljetili i cigaretom u ustima ugodno razgovarali o svatkom kamičku i svakoj sitnici. Put je dotuše do biogradske bolnice sepsao, pa je mjestimice pneumatik skakao, kao čovjek, koji ga se nenadano bocne u osjetljivo mjesto, ali nas je zato kašnji put nagrađivao svojom glatkoćom, a laki početak burina draskao oso lice. Katkada je zalutala i po koja kaplja kiše iz nedužnoga oblika, kojoj, doduše, ne posvećivasmo nikakovu pažnju, osim neznatnomu „mementu“, da bi moglo biti još gore, nego što u istinu jeste.

Putem smo srelali po koje magare, čopor ovaca, a i gdjekoje svinjče, koje je bezbrižno rastjerivalo perad po džbunovima da onda uzleti na kamenite ograde baščina, onda opet zagledasmo nedoglednu dalj i u dalj nedogledu vijoglavu cestu, pa kretali punom brzinom naprijed . . . naprijed . . . naprijed.

Gromadasto kamenje i šljunak frcao je postrance gumenih točkova, a sabrana voda po putu samo što lizne na sve strane, da se opet sakupi na svoje mjesto.

Posl je Turanja zafućnulo je jače, pa sve jače, i bura je zavitlala sa svih strana, a nebo tmasto tmuri se jos jače, pa k plje kiše šibaju sa svih strana.

Ja sam se šćućurio u bjelini uz sreskoga, a drugi sreski samo što se smješka, kraj velana, u zavjetrini automobilskoga stakla i juri . . . juri . . juri. Nije nam dao mnogo vremena zapažanju, vjerujući, da ćemo uskoro stći starodrevnom hrvatskom gradu Grgura Ninskoga.

I nije se prevario.

Dugi most bijeli se izdaleka, a za čas dva i mi se po njemu vozimo, pa obilazimo starovjerski slaveluk, pa ulazimo uskom ulicom u sam grad.

Nin!

Bože, kako se stegnu grudi i srce zakuca jače, jer već ulicama gledaš kamenite glavice, ukrašene ornamentikom naših kistova, a zvonik crkve, gdje stoluje Gospa od Zečeva, srdačno dočekuje svakoga putnika.

Bilježnik Babarović, simpatičan i vedri tip krsne Dalmacije, shvaća situaciju, pa se odmah stavlja u gibanje. Telefonira na vrijeme u Privlaku a ovamo sve nas prozeble dvori ljutom i kavom, a za put daje vlastitu kabanicu.

Baš pravo samaritanski.

Za malo evo ti i šefa finansijske kontrole Stilinovića, koji otvorenom ležernošću hrabri i tješi, vjerujući u dobar daljni put i mi krenusmo po stišanoj buri dalje za Privlaku.

Pred očima burkaju se gromadasti valovi, lijevo bjelasa Vir, a za njim moj dragi Pag, gdje sam svojedobno kod prijatelja Portade prvi puta upoznao ljepote našega Jadrana, dok se nad nama sunce sigra večnoga skrivača, sa „da“ i sa „ne“.

Stojimo mi na „bajeru“, koji me sjeća onoga od Vukovara do Iloka, pa mislimo, hoćemo li ili nećemo, što i kako.

Ako se dadnemo na pješačenje, onda će mo se voziti samo pedesetak metara, ali zato kroz dva sata hoda onamo i natrag, poderati cipele, ožuljati gospodske noge, i rasklimati sebe čitavoga,

Šef kontrole i sreski vješto su nas dvojicu opreznjaka pobijali, a s njima i četiri kršna i starita mornara. Mi smo dodaše očijukali usidreninu Beljancem, ali se konačno zadovoljili i ovećim brodom, koji je u mnogoče mu sličio braceri i ako to nije bio.

Nakon više od pola sata utrošenoga vremena, premda je i to bio už tak poslije one jake bure, sjednemo brod, mornari zasukaše ruke, pa ve sla sve stružu, a brod odmiče lagan naprijed.

Nas dvojica sijedili smo blizu ko mila, a naša druga dva druga napr jed na krmi. More udara, morna veslaju, a mi zagledamo i na sat ne sve strane. Nije prošlo ni dvade setak minuta, mornari polažu vesla razapinju jedro, a onda mirno posje daju uz nas i kako gdje, zadovolju gledajući u nas sa onim čuvstvo čvrste samosvijesti, da su održal i uz držali borbu, pa sada neka to nasta vi vjetar i jedro.

Bilo mi je isprva čudno, što miruj i korman, ali sam i kao laik uočio da vjetar i jarbol pomažu mornari pa se približujemo obali . . .

Vir!

Isprva sam mislio, da se tako zov samo mjesto, ali kasnije saznao sam da je to ime čitavom otoku, kojeg su svojedobno mještani kupili za 28.000 forinata, pa je sada čitav njihova svo jina. Po kamenitom putu, koji n mnogo sjeća na okolinu paških sela zaselaka, tumarili smo svatko svoji putem: ja zasebe, a ljudi u poslu vlasti na lice mjesta.

Poslije jednog sata sastali smo s svi skupa.

(nastavit će se)

Štampa i vlasništvo Odn. Graf. Zavod T. i B. VITALIANI i SIN. Šibenik Odgov. urednik Hamilkar Vitaliani